

TEZA:

Art. 8 § 2 k.p.k., mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym stanowi, iż prawomocne rozstrzygnięcia sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny są dla sądu wiążące. Powyższe oznacza, że sąd dyscyplinarny musi wziąć pod uwagę, iż doszło do naruszenia prawa, w tym wypadku prawa karnego. Przepięstwa, za które obwiniony został prawomocnie skazany przez sąd powszechny na karę pozbawienia wolności, mają duży ciężar gatunkowy i charakteryzują się znacznym stopniem szkodliwości z punktu widzenia zawodu radcy prawnego i jego wizerunku. Są to przestęstwa płatnej protekcji i doprowadzenia do poddania się innej czynności seksualnej, a w dodatku ma to związek ze świadczeniem pomocy prawnej. Za te czyny sąd dyscyplinarny wymierzył karę pieniężną i karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na 5 lat.

WO - 87/22

ORZECZENIE

z dnia 29 sierpnia 2022 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/

Sędziowie: S WSD Leszek Korczak

S WSD Daniela Sosin

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Moniki Marukiewicz po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2022 r. sprawy radcy prawnego R. D., nr wpisu (...)

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych polegających na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego - art. 64 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 7 maja 2021 r., sygn. akt D 12/21

orzeka:

1. prostuje podstawę prawną wskazaną w pkt 1-5 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że w miejsce słów „uchwalonego przez Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w dniu 28 grudnia 2010 r.” wpisuje słowa „uchwalonego przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych w dniu 10 listopada 2007 r, którego tekst jednolity zawiera załącznik do uchwały Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.”;
2. zmienia pkt 4 zaskarżonego orzeczenia i w miejsce orzeczonej w nim kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego orzeka karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 5 lat. dodatkowo orzekając zakaz wykonywania patronatu na okres 8 lat;
3. zmienia pkt 5 zaskarżonego orzeczenia i w miejsce orzeczonej w nim kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego orzeka karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 5 lat, dodatkowo orzekając zakaz wykonywania patronatu na okres 8 lat;
4. zmienia pkt 7 zaskarżonego orzeczenia i w miejsce orzeczonej w nim łącznej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego orzeka łączną karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 5 lat, dodatkowo orzekając łączny zakaz wykonywania patronatu na okres 8 lat;
5. w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;
6. zasądza od obwinionego na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych).

Uzasadnienie

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP orzeczeniem z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie D 12/21 uznał radcę prawnego R. D. (nr wpisu...) winnym tego, że:

1. w miesiącu sierpniu 2014 r. w (...), w Kancelarii (...) przy ul. (...) powołując się na wpływy w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w (...) i utwierdzając J. D. w przekonaniu o istnieniu tych wpływów, podjął się pośrednictwa w uchyleniu wobec jej męża R. D. środka

zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w zamian za korzyść majątkową w kwocie nie większej niż 1.500 zł, co stanowi naruszenie obowiązków radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych;

2. w miesiącu sierpniu 2014 r. w (...), w Kancelarii (...) przy ulicy (...) powołując się na wpływy w Wojskowym Sądzie Garnizonowym w (...) i utwierdzając J. D. w przekonaniu o istnieniu tych wpływów, podjął się pośrednictwa w uzyskaniu korzystniejszego z punktu widzenia R. D. wymiaru kary, w zamian za korzyść majątkową w kwocie 8.000 zł, co stanowi naruszenie obowiązków radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych;
3. w miesiącu maju 2015 r. w (...) w Kancelarii (...) przy ulicy (...) powołując się na wpływy w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w (...) i utwierdzając R. D. w przekonaniu o istnieniu tych wpływów, podjął się pośrednictwa w uzyskaniu dla R. D. korzystniejszych warunków dobrowolnego poddania się karze, w zamian za korzyść majątkową w kwocie nie większej niż 4.000 zł, co stanowi naruszenie obowiązków radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych;
4. w miesiącu sierpniu 2014 r. w (...) w Kancelarii (...) przy ulicy (...) doprowadził podstępem J. D. do poddania się innej czynności seksualnej polegającej na dotykaniu przez niego okolic piersi, co stanowi naruszenie obowiązków radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego uchwalonego przez Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych;
5. w miesiącu sierpniu 2014 r. w (...), w Kancelarii (...) przy ulicy (...) doprowadził podstępem J. D. do poddania się innej czynności seksualnej polegającej na dotykaniu przez niego, poprzez bieliznę okolic wejść do pochwy, co stanowi naruszenie obowiązków radcy prawnego określonych w art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP :

1. za popełnienie czynu określonego w punkcie 1 wymierzył obwinionemu karę pieniężną 1.500 zł;
2. za popełnienie czynu określonego w punkcie 2 wymierzył obwinionemu karę pieniężną 1.500 zł;
3. za popełnienie czynu określonego w punkcie 3, wymierzył obwinionemu karę pieniężną 1.500 zł;
4. za popełnienie czynu określonego w punkcie 4 wymierzył obwinionemu karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;
5. za popełnienie czynu określonego w punkcie 5 wymierzył obwinionemu karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;
6. za czyny określone w punktach 1,2 i 3 wymierzył obwinionemu łączną karę pieniężną 1.500 zł;
7. za czyny określone w punktach 4 i 5 wymierzył obwinionemu łączną karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;
8. obciążył obwinionego kosztami postępowania w kwocie 1.500 zł na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych.

Orzeczenie to zaskarżył obwiniony, zarzucając:

1. rażąco niewspółmierność kary w stosunku do zarzucanych mu czynów;
2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 65¹ ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o radcach prawnych poprzez orzeczenie dwóch łącznych kar, a nie orzeczenie jednej łącznej kary;
3. oparcie podstaw orzeczenia na materiale dowodowym uzyskanym w toku procesu karnego niezasadnie.

W uzasadnieniu obwiniony wskazał, że został skazany za czyny, których się nic dopuścił, przez Sąd, który nie był prawidłowo obsadzony, przy pomocy wielce kontrowersyjnych działań policji, która współpracowała z wiodącym główną rolę w największej w Marynarce Wojennej aferze, jedynym tymczasowo aresztowanym sprawcą.

Wskazał, że w jego sprawie była stosowana instytucja małego świadka koronnego.

Podkreślił, że nie molestował seksualnie J. D. Gdyby tak było dostałby od niej w twarz, złożyłaby stosowne zawiadomienie na policji i nie pojawiłaby się w jego kancelarii już więcej. Tymczasem była w kancelarii jeszcze trzykrotnie, sama umawiając terminy spotkań, w tym raz z mężem. Gdyby tak było nie spotykałby się z jej mężem bez obaw o własne zdrowie lub życie, a już na pewno przez pół roku nie „knulby” z nim popełnienia przestępstwa płatnej protekcji jak to zostało „udowodnione” w sprawie karnej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny KIRP ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne jedynie w części dotyczącej orzeczonej kary.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podzielił w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, przyjmując je za własne. W oparciu o te ustalenia Sąd odwoławczy uznał jednak, iż wymierzenie za czyny z pkt 4 i 5 zaskarżonego orzeczenia kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego było nadmiernie surowe i niewspółmierne do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy obwinionego.

Nie zmienia to oceny, że czyny popełnione przez obwinionego są w najwyższym stopniu naganne. Dla takiej oceny nie bez znaczenia jest to, że wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie II K 828/15, oskarżonego R. D. uznano winnym popełnienia 3 czynów wyczerpujących dyspozycję art. 230 § 1 k.k. oraz 2 przestępstw z art. 197 § 2 k.k. i za to wymierzono łączną karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając wykonanie kary na okres próby 3 lat. Wobec R. D. orzeczono też zakaz wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 2 lat.

Sąd Okręgowy utrzymał to rozstrzygnięcie w mocy 23 maja 2017 r. w sprawie V Ka 312/15.

Wypada wskazać, że art. 8 § 2 k.p.k., mający odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych, stanowi, iż prawomocne rozstrzygnięcia sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny są dla sądu wiążące. Powyższe oznacza, że sąd dyscyplinarny musi wziąć pod uwagę, że doszło do naruszenia prawa, w tym wypadku - prawa karnego. W sprawie mamy dodatkowo do czynienia z wyrokiem skazującym na karę pozbawienia wolności.

W obu postępowaniach zarzuty stawiane oskarżonemu/obwinionemu były tożsame. Opisy czynów zawarte w orzeczeniu karnym jednoznacznie korespondują z czynami zakwalifikowanymi jako naruszenie czynności zawodowych (art. 6 ust. 1 KERP z 10 listopada 2007 r.) i naruszenie godności zawodu (art.6 ust. 2 KERP z 10 listopada 2007 r.).

Należy podkreślić, że oba przestępstwa, za które obwiniony został prawomocnie skazany przez sąd powszechny mają duży ciężar gatunkowy i charakteryzują się znacznym stopniem szkodliwości z punktu widzenia wartości zawodu radcy prawnego i jego wizerunku. Chodzi bowiem o przestępstwa płatnej protekcji i doprowadzenia do poddania się innej czynności seksualnej, a w dodatku ma to związek ze świadczeniem pomocy prawnej. Obwiniony wykonuje zawód zaufania publicznego, będący elementem szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości i z tego względu w sposób szczególny zobowiązany jest do działania z poszanowaniem przepisów prawa, jak również zasad etyki radcy prawnego, w tym do dbania o godność zawodu (art. 11 KERP). Zachowanie obwinionego, za które został skazany w karnym, podważa autorytet całego samorządu radcowskiego.

Warunkiem wpisu na listę radców prawnych jest posiadanie nieskazitelnego charakteru w chwili wejścia kandydata do zawodu (art. 24 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych) a w trakcie wykonywania zawodu oczekuje się od radcy prawnego spełnienia wysokich standardów etycznych i przestrzegania podstawowych zasad (art. 27 ustawy, art. 6 i 12 KERP). Obwiniony swym zachowaniem sprzeniewierzył się tym regułom.

Zatem, o uniewinnieniu nie może być mowy.

Na rodzaj wymierzonej kary wpływają też okoliczności faktyczne sprawy.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, wykorzystanie sytuacji życiowej J. D. (aresztowanie męża, stan psychiczny po utracie dziecka) i nadużycie jej zaufania zasługuje na jednoznaczne potępienie. Obwiniony skutecznie roztaczał przy tym wizję siebie jako osoby, która ma rozległe znajomości i jest w stanie załatwić wiele w sprawie karnej R. D. Może to tłumaczyć dlaczego pokrzywdzona nie złożyła doniesienia na radcę prawnego i kontaktowała się z nim nadal.

Powyższe względy oraz zasady prewencji ogólnej i szczególnej doprowadziły Wyższy Sąd Dyscyplinarny do wniosku, iż o ile kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu byłaby nadmiernie surowa i nie dawała obwinionemu szans na przemyślenie swego postępowania i poprawę, to właściwą w tej sprawie będzie kara zawieszenia praw do wykonywania zawodu w wymiarze najwyższym, tj. 5 lat a dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na okres. Zmieniając karę Wyższy Sąd Dyscyplinarny wziął pod uwagę także niekaralność dyscyplinarną obwinionego oraz dotychczasową linię orzeczniczą, rezerwującą karę eliminacyjną dla najcięższych przewinień.

Jedynie na marginesie należy zaznaczyć, że kary orzeczone przez OSD za czyny kwalifikowane z punktu prawa karnego jako przestępstwo płatnej protekcji są, w ocenie Sądu dyscyplinarnego II

instancji, niskie, mimo znacznego stopnia szkodliwości korporacyjnej. Z uwagi na kierunek zaskarżenia ocena ta nie mogła jednak przełożyć się na rozstrzygnięcie merytoryczne.

Nie zasługuje również na uwzględnienie zarzut oparcia podstaw orzeczenia na materiale dowodowym uzyskanym w toku procesu karnego niezasadnie. Nic do końca wiadomo na czym, zdaniem obwinionego, miało to polegać. Wyżej wskazano na wiążący charakter prawomocnych wyroków karnych. Nie ulega wątpliwości, że orzeczenie karne w sprawie R. D. jest prawomocne. Wypada przypomnieć wyrok Sądu Najwyższego z 18 lipca 2014 r., SNO 34/14, w którym stwierdzono, że sąd dyscyplinarny, stosując odpowiednio art. 8 k.p.k. (w związku z art. 128 Prawa o u.s.p.), przy ocenie przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego na podstawie art. 108 § 4 Prawa o u.s.p. (ocenie, czy zawiera ono znamiona przestępstwa), jest związany uprzednim prawomocnym wyrokiem skazującym za tożsamy czyn. Sąd dyscyplinarny obowiązany jest więc dokonać niezbędnych ustaleń faktycznych i ocen co do tożsamości czynu. Jest natomiast związany wyrokiem skazującym co do popełnienia przestępstwa (jego znamion). Nie musi. a nawet nie może w tym zakresie czynić własnych ustaleń i ocen, a obwiniony nic może w postępowaniu dyscyplinarnym kwestionować popełnienia przestępstwa. Zapadło ono co prawda w sprawie dyscyplinarnej sędziego, ale ma odpowiednie zastosowanie także do radcowskich postępowań dyscyplinarnych. Podobne stanowisko zajął Wyższy Sad Dyscyplinarny w cytowanym orzeczeniu z dnia 27 października 2016 r., WO-117/16. Związanie sądu dyscyplinarnego dotyczy także ustaleń faktycznych, niezależnie od sposobu prowadzenia postępowania dowodowego przed sądem powszechnym. Jedynie wzruszenie takiego orzeczenia mogłoby sądowi dyscyplinarnemu otworzyć drogę do czynienia własnych, być może odmiennych, ustaleń.

Nie jest także zasadny zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 65¹ ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o radcach prawnych poprzez orzeczenie dwóch łącznych kar, a nie jednej kary łącznej. OSD orzekł jednostkowe kary pieniężne, które następnie połączył. Podobnie postąpił z 2 karami pozbawienia prawa do wykonywania zawodu. Taki sposób orzekania wynika właśnie z art. 65¹ ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy. Kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu pochłania wszystkie inne, poza karą pieniężną, którą orzeka się osobno. Jeżeli kar pieniężnych jest więcej, stosuje się zasadę łączenia kar pieniężnych określoną w art. 65¹ ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy. Słusznie więc orzeczono w tym przypadku 2 kary łączne, a nie jedną, jak chciał obwiniony.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie dopatrył się występowania w sprawie okoliczności uzasadniających zastosowanie z urzędu przepisów art. 439 i 440 k.p.k.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny z urzędu sprostował oczywistą omyłkę pisarską zawartą w orzeczeniu OSD i w miejsce słów zawartych w pkt 1-5 orzeczenia „uchwalonego przez Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w dniu 28 grudnia 2010 r. ”wpisał słowa „uchwalonego przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych w dniu 10 listopada 2007 r., którego tekst jednolity zawiera załącznik do uchwały Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.”

Połączenie kar w orzeczeniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oparto o przepis art. 65¹ ustawy o radcach prawnych.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, obciążając nimi obwinionego, bowiem mimo zmiany rodzaju kary, pozostał on ukarany.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.